

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В РОЗРІЗІ ВИТРАТ В ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Шеховцова Д.Д., канд. екон. наук, асист.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Інтеграція української економіки в загальносвітову економічну систему та подальші процеси реформування зумовлюють базове завдання для керівників підприємств ресторанного господарства – ефективне управління діяльністю з метою забезпечення прибутку, формування якого прямо залежить від рівня витрат.

Діяльність підприємств в умовах невизначеності та складної соціально-економічної ситуації призводить до стрімкої динаміки інформаційних потоків у розрізі витрат внаслідок коливання цін на сировину, паливно-мастильні матеріали, тарифів на комунальні послуги, витрат на ремонт, оренду приміщення та транспорту для потреб ресторанного господарства. Це, в свою чергу, ускладнює процес прийняття рішень щодо оптимізації витрат та ефективного використання ресурсів під час виготовлення продукції або надання послуг. Внаслідок цього постає потреба в організації такої системи обліку в підприємствах ресторанного господарства, яка б відповідала сучасним вимогам керівників в отриманні комплексної інформації про витрати для планування, контролю та ухвалення господарських рішень. Саме таку місію в підприємствах ресторанного господарства повинен виконувати управлінський облік, вектор якого направлено на оптимізацію, а при сприятливих умовах і мінімізацію витрат, з умовою збереження первинної якості продукту чи послуги.

Організація управлінського обліку передбачає використання єдиної методологічної бази обліку та звітності, що потребує складання внутрішніх регламентів і стандартів, основним із яких виступає облікова політика. Разом із цим облікова політика є єдиним організаційним регламентом для управлінського обліку витрат підприємств ресторанного господарства, через відсутність законодавчого регулювання.

Суб'єкти господарської діяльності розробляють облікову політику згідно до Методичних рекомендацій, в яких, однак, надаються базові складові облікової політики лише для фінансового обліку, а тому в підприємствах ресторанного господарства спостерігається спрямованість облікової політики переважно на організацію фінансового обліку та звітності. Однак, такий підхід не дозволяє

отримати прозору, оперативну, якісну інформацію про витрати та собівартість наданих кейтерингових послуг для управління діяльністю підприємства.

З метою організації управлінського обліку витрат розроблено структуру Положення про облікову політику, складовими якої є розділи організаційного, методичного та технічного забезпечення обліку витрат із перерахованими елементами та їх альтернативами (або самостійним визначенням).

Так, I розділ облікової політики «Організаційне забезпечення обліку витрат» повинен включати такі елементи: мета та фактори впливу на формування облікової політики; нормативне регулювання обліку (ПСБО, МСФЗ, розроблені на підприємстві власні стандарти); нормативно-довідкова документація (класифікатори витрат, довідник статей витрат, довідник номенклатури об'єктів); інструктивні матеріали (Інструкції, Положення); рівень централізації облікових робіт з організації обліку витрат; комерційна таємниця щодо витрат та порядок її захисту; спосіб ведення управлінського обліку (автономний/інтегрований); перелік центрів витрат та центрів відповідальності; одиниці виміру управлінського обліку; ступінь вірогідності управлінської інформації; зміни та доповнення до облікової політики (розробка нових засобів ведення управлінського обліку, зміни умов господарювання, реорганізація, зміни видів діяльності); критерій суттєвості; умови визнання витрат; система операційного (внутрішнього) контролю щодо витрат.

Вважаємо, що до II розділу облікової політики «Методичне забезпечення обліку витрат» доцільно відносити наступні елементи: метод ведення обліку на підприємстві (торговий, виробничий, торгово-виробничий); метод обліку витрат та калькулювання собівартості послуги (системи «Директ-костинг», «Абзорбшен-костинг», «Стандарт-кост», інший варіант); метод розподілу транспортно-заготівельних витрат (прямий метод, метод середнього відсотка); метод обліку транспортно-заготівельних витрат (включення ТЗВ до вартості придбаних товарів (сировини)/облік за окремим рахунком; методика розподілу загальновиробничих витрат, база розподілу загальновиробничих витрат (людино-години, витрати на оплату праці, інші бази, перелік змінних та постійних загальновиробничих витрат); метод оцінки реалізованих товарів та послуг (метод ФІФО, метод продажних цін, нормативний метод, метод середньозваженої собівартості, метод ідентифікованої собівартості.); метод нарахування амортизації необоротних активів (прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості,

кумулятивний, виробничий); методика обліку ремонту основних засобів; метод списання вартості спец одягу; створення резерву майбутніх витрат та платежів; перелік витрат кейтерингової послуги (за статтями послуги); перелік змінних та постійних загальновиробничих витрат.

До III розділу облікової політики «Технічне забезпечення обліку витрат» з метою реалізації мети управлінського обліку відносимо такі елементи: затвердження графіку документообігу (окремий наказ, додаток до облікової політики); план рахунків бухгалтерського обліку (з використанням рахунків класу 8 «Витрати за елементами»; з використанням рахунків класу 9 «Витрати діяльності»; з використанням рахунків класу 8 «Витрати за елементами» та класу 9 «Витрати діяльності»; використання Плану рахунків бухгалтерського обліку з виокремленням рахунків управлінського обліку); форми документів з обліку витрат та калькулювання собівартості послуги; форми управлінської звітності (самостійно розроблені, форми документів, що використовуються в бухгалтерському обліку); форми подання управлінських звітів (таблична, графічна, текстова); періодичність складання внутрішньої управлінської звітності (за декаду, за місяць, за квартал, за вимогою); програмні засоби відповідно до потреб організації управлінського обліку витрат (спеціалізоване програмне забезпечення/неспеціалізовані програмні продукти); альбом уніфікованих форм документів з обліку витрат та калькулювання собівартості послуги.

Запропоновані елементи облікової політики можуть також бути сформовані в окремий додатковий розділ, що внесений до Положення про облікову політику при використанні інтегрованої системи обліку.

Управлінська спрямованість запропонованої структури Положення про облікову політику в розрізі витрат підприємств ресторанного господарства надасть змогу раціонально побудувати систему управлінського обліку з розподілом обов'язків між виконавцями, підвищити ефективність їх діяльності, отримати необхідну інформацію для управління витратами.